

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

KATOLIŠKI GLAS

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto II. - Štev. 50

Gorica - 13. decembra 1950 - Trst

Izhaja vsako sredo

Praznik slovenske kulture v Trstu

(Ob Geržinčičevi opereti »Miklavž prihaja«)

Miklavž je vsako leto velik praznik za otroke. Letos pa je bil v Trstu ne samo praznik otrok, ampak vseh tržaških Slovencev. Slovenski oder je namreč za to priliko pripravil vpriporitev Geržinčičeve operete »Miklavž prihaja«.

Strokovno oceno prinašamo na drugem mestu. Tu bi radi samo poudarili, kako velik praznik je bila ta prireditve za slovenstvo. V gledališki list »Slovenski oder«, ki so ga ob tej priliki izdali prireditelji, je J. P. zapisal pod naslovom »Z Repentabrom v Trstu« naslednje: »Danes ima Slovenski oder prvič po petih letih priložnost in možnost, nastopiti v dvorani v samem Trstu. Do zdaj so bile vse prošnje za prostor zaman. Edino nebo nad Repentabrom nam je bilo naklonjeno, da smo mogli na prostem uprizoriti dve veliki predstavi Hoffmannthalovega Slehernika in Finžgarjevega Divjega lovca ter tabor slovenske pesmi. Tisoči Slovencev so na teh prireditvah dokazali svojo veliko ljubezen do slovenske besede in slovenske pesmi.

Toda, orumenelo je listje na kraških gmajnah, zapihala je burja in na prostem niso več možne predstave. In prav v tej stiski smo prejeli veselo vest zavaznikov, da nam dajo dvorano sredi mesta za kulturne prireditve.

S tem Slovenski oder še ni rešil vprašanja svojega odgovornega dela. Dvorana sama je sicer zelo lepa, toda ni opremljena z odrskimi zahtevami, še vedno ni prostora in možnosti za vaje, še zmerom je sto in sto težav. Veseli pa smo tudi te dobre volje in jo bomo skušali povrniti s svojo dobro voljo za delo v razmerah, ki so nam dane...«

In Slovenski oder je pokazal res dobro voljo in pripravil čudovito mogočno predstavo z bli-

zu sto igralci, z velikim orkestrom, s slovensko pesmijo in besedo, ki je zazvenela v vsej svoji lepoti. Prireditvi pa sta tudi privabili tržaške Slovence, jih navdušili in obogatili, da so se vrnili bogatejši v spoznanju in veri v slovensko prihodnost na svoje domove.

Ne vemo še, kaj se bo izmislil predstaviški časopis italijanstva v Trstu o tej prireditvi. Če bo poročal tako nečasnikarsko in tako nevedno predstavnika kulturnega naroda, kot je poročal ob zadnji slovenski prireditvi v isti dvorani, potem sploh ni važno za nas, kaj piše. Kulturni človek mora mimo takega pisanja s pomilovalnim nasmehom. Mimo dejstev pa ne more nihče:

Dvakrat so isti večer napolnili veliko koncertno dvorano ZVU tržaški Slovenci do zadnjega kotička. Mnogo pa jih v dvorano sploh ni smelo, ker je po policijskih predpisih dovoljeno samo določeno število. Tudi zaradi radijskega prenosa ni bil dovoljen zamudnikom vstop. Dvorana je

bila obakrat premajhna. Tako ljubijo tržaški Slovenci svojo kulturo, tako željno so Slovenci čakali sredi Trsta dvorano za svoje kulturne prireditve. Slovenska opereta je s svojo melodijo in lepoto prevzela gledalce. Peli so otroci slovenskih šol v Trstu, učila jih je profesorica slovenske gimnazije, orkester je dirigiral slovenski skladatelj in glasbeni mojster. Menda se ne bo povzpel kdo celo tako daleč, da bo trdil, da so prišli vsi ti nekje s Krasa... O, tisti, ki slepo sovražijo, je zmožen tudi takih trditev.

Eno drži: Slovensko miklavževanje, ki je tako zelo tradicionalno v našem narodu, je letos doživelo velik praznik v svobodnem Trstu. (Iz ostale Slovenije so ga prignali). To je bil obenem praznik slovenske besede, svobodne umetnosti in kulture. To je bilo zmagovalje tržaških Slovencev. Bilo pa je tudi potrdilo umetniške in kulturne prizadevanosti in zmogljivosti Slovenskega odra.

Konferenca v Washingtonu

Sestanek med predsednikom Trumanom in Attleejem, ki je trajal v Washingtonu ves teden od ponedeljka 4. dec. do petka 8. dec., bi bil moral prinesiti razčiščenje vsaj glede namenov Anglije in Amerike. A dolgovestno poročilo, ki so ga dali ob zaključku, ni prineslo pričakovane razjasnitve. Oba državnika sta se zedinila v raznih točkah. Predvsem v tem, da obe državi ne bosta vodili ločene politike glede na rešitev korejskega spora. Dalje, da bodo naprej dajali prednost obrambi zahodne Evrope pred Daljnim Vzhodom v pripravi, da je obstanek demokratične Evrope za svobodni svet veliko večje važnosti nego Daljni Vzhod, katerega vendar ne gre podcenjevati. V zvezi s tem so sklenili, da bodo imenovali kaj kmalu, morda že v teh dneh, skupnega poveljnika vojaških sil atlantske zveze. Tretjič sta se oba državnika sporazumela o vprašanju surovin, ki jih je treba po pametnem načrtu razdeliti med države zaveznice, ki naj vse načrtno in z vsemi močmi sodelujejo pri skupni oborožitvi, ne da bi si delale konkurenco druga drugi. Končno sta dosegla sporazum še o tem, da ne bosta iskala na Koreji miru za vsako ceno. Pripravljeni so sicer na pogajanja za mirno poravnavo, toda ne pod kakršnimi koli pogoji. To je pomirilo zlasti Amerikance, ki so se bali, da bo Attlee predlagal mirno poravnavo spora tudi za ceno umika s Koreje in drugih sličnih zahtev, ki bi jih stavili Kitajci.

Ena razlika je pa še vedno ostala in to je različno stališče ameriške in angleške vlade glede priznanja komunistične Kitajske.

Tukaj se niso mogli zediniti, kajti Angleži so Maocetungovo vlado že priznali in bi bili pripravljeni sprejeti rdečo Kitajsko tudi med Združene narode, dočim se temu odločno upirajo Amerikanci. Ti namreč smatrajo, da bi tako početje pomenilo zatajitev načel Org. združ. narodov, ki ne obsojajo napadalca samo, če je šibak, nego tudi če je močnejši. Amerikanci so v tem oziru neprimerno bolj pošteni nego Angleži, ki bi bili pripravljeni zatajiti najsvetejša načela in prodati Korejce njih usodi zato, da bi si pridobili en mesec miru, kakor so na Koroskem predali v smrt 14 tisoč domobrancev v upanju, da si pridobijo Titevo naklonjenost.

Svet še vedno med vojno in mirom

Rimski zgodovinar Tit Livij pripoveduje, da so nekoč prišli kartaginski poslanci v Rim, da bi poravnali neke spore med Rimom in Kartagino. V senatu so jih zaslišali, a se niso mogli zediniti. Tedaj je stari Kato stopil prednje, napravil iz toge dve gubi, rekoč: »Tukaj imate, izbirajte, ali vojno ali mir!« Tako se je godilo nekoč. Tako se je zgodilo zadnjič leta 1914, ko so si države uradno in z neko svečanostjo napovedale vojno. Od takrat naprej so se vojne pomnožile, pravijo tudi, da je človeštvo napredovalo, toda vojne so se vedno začele brez napovedi, s hitrim napadom, iz katerega se je potem razvila vojna. Tako se je zgodilo ob japonskem napadu v Mandžuriji leta 1932, isto se je

Indijski zastopnik Rau si je zadnje tedne dal veliko opraviti okrog zastopnikov pri OZN zato, da bi se spor na Koreji mirno poravnal. Skoro neverjetno je, koliko je ta mož storil v ta namen. Stavil je predlog za predlogom, kako naj bi se mirno med seboj pobotali. Pokazal je izredno potrpežljivost in optimizem, ker se ni dal oplasiti po Malikovi odurnosti niti po ošabnosti Kitajca Vuja niti po nestrpnosti Amerikancev. Tako mu je uspelo, da je predložil vladi v Pekin-

gu poziv 13 azijskih držav, naj prekinajo oboroženi napad na Koreji ter naj ustavijo svoje čete ob 38. vzporedniku. Indijski delegat Rau je včeraj izjavil novinarjem, da mu je kom. kitajski delegat general Vu dejal, da bo OZN lahko sodila o odgovoru, ki ga Kitajska namerava dati na poziv trinajstih držav, iz dogodkov samih. Rau je tudi dejal, da ga je opogumilo dejstvo, da kitajske sile do sedaj niso prekoračile 38. vzporednika.

Posredovanje Indije

Ameriški senat odobril pomoč Jugoslaviji

Ameriški senat je sprejel Trumanov predlog za 38 milijonsko posojilo Titovi Jugoslaviji. Sprejem so utemeljili z naslednjimi razlogi: Jugoslovanska vojska je močna in bo verjetno igrala zelo važno vlogo ob morebitnem spopadu s Sovjeti. Jugoslavija je odlična obramba Sredozemlja in zapadne Evrope. Čeprav je Titov režim komunističen, je vendar prepad med njim in kominformom dovolj globok, da bi ga bilo mogoče tako kmalu premostiti. Iz teh nagibov je senatska komisija brez ugovorov odobrila zahtevano posojilo, ki naj služi, da se ohrani udarna moč jugoslo-

vanske armade.

Kot se vidi, si Amerikanci ne delajo utvar o značaju Titovega režima, vendar so sedaj vojaške zahteve take, da je Amerikancem vsakdo dobrodošel zaveznik, da je le nasprotnik sovjetskemu imperializmu. Kljub temu je senat stavil dva pogoja: Tito mora dati vedeti jugoslovanskemu ljudstvu, da pomoč prihaja od Amerike, in pa mora dovoliti, da ameriški zastopniki kontrolirajo, da se bo pomoč enako razdeljevala vsem prebivalcem brez razlike. Tudi angleški parlament je odobril pomoč Jugoslaviji v življenju za 3.800.000. funtov.

Ital. notranja politika

Tudi italijanska država živi pod vtisom velikih dogodkov v svetovni politiki. Zato prihaja v notranji politiki do izraza predvsem skrb za vojaško in notranjo varnost. Vsled tega so sprejete sklepe o povečanju vojaških sil že začeli izvajati. Ameriško orožje prihaja redno. Izkredujejo ga v pristaniščih južne Italije. Glede notranje varnosti je minister Scelba že predložil parla-

mentu svoj zakonski osnutek o zatiranju delavnosti novih fašistov in drugih nasilnežev, ki bi ogrožali demokracijo. V parlamentarni komisiji, ki mora izdelati besedilo osnutka, so socialkomunisti hoteli besedilo po svoje prikrojiti. Ko jim ni uspelo, so demonstrativno zapustili seje. — Vlado stranke so se med sabo zedinile glede volivnega zakona, tako da sedaj ni več nevarnosti za obstoj vladne koalicije, ki bo kot taka nastopila tudi na volitvah v mesecu aprilu.

Oborožitev Nemčije

Pod silo dogodkov na Daljnem Vzhodu je francoska vlada sklenila, da pristane na ameriške predloge glede oborožitve Nemčije. Predlogi predvidevajo ustanovitev nemških vojaških edinice v moči 5 do 6 tisoč mož, ki bi pa ne imele težkega orožja. Vendar je vsakomur jasno, da bi se v potrebi take edinice oborožile tudi s težkim orožjem ter združile v večje operative enote pod enotnim poveljstvom. Zato vidijo vsi v tem koraku pristane Francije na ponovno oborožitev Nemčije. Ta teden so se vojaški zastopniki atlantske zveze v Londonu ravno o tem posvetovali, kako izvesti oborožitev nemških čet ter jih tako vključiti v skupno evropsko vojsko.

Drž. pripravljenost v Ameriki

Truman je v ponedeljek sklical najvidnejše zastopnike vseh strank ZDA in predlagal, da bi dobil posebno polnomoč kakor v pretekli vojski. To pomeni, da se Amerika pripravlja na težke dneve.

Obkoljeni Američani rešeni

Ameriški mornariški strelci ter vojaki sedme pehotne divizije so se rešili obkolitve ter so po zadnjih vestih prispeli v Hungnam, od koder jih bodo prepeljali na varno po morju.

TRETJA ADVENTNA NEDELJA

Iz svetega evangelija po Janezu
(Jan 1, 19 - 23)

Tisti čas so Judje poslali k Janezu iz Jeruzalema duhovnikov in levitov, da so ga vprašali: Kdo si ti? — Priznal je in ni tajil; priznal je: Jaz nisem Kristus. — In vprašali so ga: Kaj torej? Si Elija? — Rekel je: Nisem. — Si li prerok? — Odgovoril je: Ne. — Rekli so mu torej: Kdo pa si? da odgovor damo tem, ki so nas poslali. Kaj praviš sam o sebi? — Rekel je: Jaz sem glas vpričujočega v puščavi: Izravnajte pot Gospodovo, kakor je rekel prerok Izaija. — In kateri so bili poslani, so bili izmed farizejev. In vprašali so ga ter mu rekli: Kaj torej krščuješ, če nisi ti ne Kristus ne Elija ne prerok? — Janez jim je odgovoril: Jaz krščujem z vodo; sredi med vami pa stoji, katerega vi ne poznate, ta, ki pride za menoj, ki je pa pred menoj, in jaz nisem vreden, da bi mu odvezal jermen njegovega obuvanja. — To se je zgodilo v Betaniji, onstran Jordana, kjer je Janez krščeval.

Čudovit človek je moral biti Janez Krstnik, da je razgibal tolike množice. Vse je drlo k njemu. On jih ni gladil, ne nasičeval, ne ozdravljaj, ampak jih je obsojal in jim oznanjal trdo pokoro. Ognjevit so morale biti njegove besede, da so skoraj hipoma pregnale mlačnost judovskega ljudstva, ki je sanjalo samo o moči in sijaju.

Judovski duhovniki in zastopniki oblasti so se vznemirili. Poslali so poslanca k Janezu, da bi jim povedal, kdo je. Stavili so mu visoka vprašanja: Ali si ti Kristus (odrešenik), ali kdo izmed prerokov. — Če bi bil Janez lačen časti, bi prav lahko rekel, da je odrešenik. Njegov ugled je bil tako velik, da bi mu ljudje gotovo verjeli. Tega ne stori. Njega dela velikega ravno njegova globoka ponižnost. Vse visoke naslove zavrne.

Pove jim, da je glas vpričujočega v puščavi in pripravlja pot odrešeniku. Nobene časti ne mara. Potem jim razloži: Sredi med

vami je odrešenik, a ga vi ne poznate. On je tako velik, da mu jaz nisem vreden niti jermenov zavezati na njegovih čevljih. Pripravite mu pot, kar je krivo, naj bo ravno in kar je hrapavo, naj postane gladka pot.

S temi Janezovimi besedami nas Cerkev vsako leto budi. Dan Jezusovega rojstva je vedno bliže. Roditi se mora tudi v naših srcih, drugače so za nas božični prazniki izgubljeni. Ostanemo samo lep spomin brez odmeva v duši.

Kar je krivo, naj bo ravno! Mnogo je takih stvari: Napačne misli, slabe želje, zgrešena dejanja. Mnogokrat gredo mimo božjih postav. Po njih jih moramo uravnati.

Kar je hrapavo, naj bo gladka pot. Ne samo hrapavo, ampak prav ostro in kamenito je večkrat naše sree. Čudovito neusmiljeno zna biti z bližnjimi. Ne meni se za rane, ki jih povzroča drugim. — Postati mora mehkejša, bolj občutljiva, potem bo Jezusu ljuba.

Adventna spoved nas čaka. V njej bomo spravili svoje sree v red in pripravili Jezusu prostor. Če bomo na to pozabili, se nam bo zgodilo kakor Judom: Jezus prihaja — a ga mi ne bomo spoznali!

NEDELJSKA MOLITEV

NAGNI, PROSIMO, GOSPOD. SVOJE UHO K NAŠIM PROSNJAM IN TEMO NAŠEGA UMA RAZSVETLI Z MILOSTJO SVOJEGA OBISKA.

Koledar za prihodnji teden

- 17. decembra. NEDELJA. 3. adventna, Lazar, škof; kvatni teden.
- 18. PONEDELJEK. Gracijan, škof.
- 19. TOREK. Urban V, papež.
- 20. SREDA. Kvatna, Evgenij in Makarij, mučenca.
- 21. ČETRTEK. Tomaž (Tomislav), apostol.
- 22. PETEK. Kvatni, Demetrij, mučenec.
- 23. SOBOTA. Viktorija (Zmagoslav), devica.

REKLI BOMO TEŽKO BESEDO: MED NAMI VSTAJA NOV ROD

Za praznik Brezmadežne mora naš list ugotoviti dva dogodka v Gorici:

- 1) nova fantovska kongregacija na Travniku,
- 2) dijaška akademija na čast Brezmadežni.

Na Travniku se je preteklo nedeljo skoraj 30 slovenskih fantov, — rekel sem fantov, ne otrok, — pred napolnjenjo cerkvijsko posvetilo Mariji. To je dogodek, katerega do tedaj Gorica ni doživela. Bili smo vsi navzoči do solz ginjenji.

To je prvi dogodek, katerega ugotavljamo s tole težko besedo: Ta dan naj bo odločilen v novi zgodovini goriških katoliških Slovencev.

V domu Brezmadežne pa so nam naši katoliški dijaki priredili akademijo, katero so potem še v nedeljo ponovili. Po izklesanem govoru osmošolca, so nam

podali trodejanko: »Zmagala si!« Kdo je zmagal? Vera nad nevero, Marija nad satanom! Z francosko fineso pisana igra je ganila poslušalce do solz. Samo eno grenkost smo pri tem dogodku čutili v srcu. Zakaj Slovenci nimamo večje dvorane v mestu? Kot mravlje smo bili natrpani v tej mali dvorani, tako, da smo komaj dihal.

Ob koncu predstave nastopi bivši brezverec samcat sam, in z široko razprostrtima rokama zavpije v polno dvorano:

»Verujem, verujem!«

Dvorana je ob tem vzkliku onemela, mi pa ugotavljamo ta dogodek s tole težko besedo:

Ta vsklik mladega dijaka, naj bo za goriške Slovence in dijake mejnik med dvema dobama.

In ker vemo, da je to tudi res s ponosom in upanjem, zaključimo to zgodovinsko poročilo.

Ponovni klic sv. očeta k miru

Zopet je povzdignil sv. oče svoj glas ter pozval vse narode k miru. Začetkom tega meseca (6. dec.) je naslovil namreč na katoliški episkopat posebno encikliko (Mirabile illud), v kateri poziva škofo, naj odredijo javne molitve za mir. V tej okrožnici pravi že takoj v začetku, da je složnost vernikov, ki so se zbrali tekom sv. leta v Rimu, glasen opomin, da narodi nočejo vojne ne sporov in ne sovraštva, ampak da hrepenijo po miru, duhovni edinosti in po krščanski ljubezni, ki je edina zmožna prinesiti svetu boljšo in srečnejšo dobo.

V tej okrožnici opozarja sv. oče tudi na grozne posledice, ki bi jih nov svetovni požar imel za vse človeštvo. Pravi namreč: »Človeški razum, ki je ustvarjen gotovo v druge svrhe, je iznašel in vpeljal bojna sredstva take učinkovitosti, da se mora zgroziti vsak pošten človek, ker ta bojna sredstva ne prizadenejo samo vojskujočih se armad, ampak pogazijo tudi privatne osebe, otroke, ženske, starčke, bolnike, svetišča in najboljše umotvore umetnosti. Kdo bi se ne zgrozil ob misli, da se bodo neštevilnim gomilam iz zadnje svetovne vojne pridružila nova pokopališča in da se bodo na še vedno ruševce podrtije mest in trgov nakopičile nove nadvse žalostne razvaline. Kdo se slednjič ne strese ob misli, da bo uničenje imovine, ki sledi neizogibno vsaki vojni, poslabšalo še bolj gospodarsko stisko, ki je zajela skoro vse narode, posebno pa najnižje sloje prebivalstva?«

In sv. oče nadaljuje: »Mi, ki dvigamo svojega duha nad razburkane človeške strasti in ki gojimo očetovska čustva napram ljudstvom in narodom vsakega plemena, želimo, da bi se ohranil popoln mir in da bi blagostanje vsak dan bolj in bolj naraščalo. Vsakikrat, ko vidimo, častiti bratje, kako se jasno nebo zatemnuje z grozljivimi oblaki in kako grozi človeštvu nova vojna nevarnost, ne moremo, da bi ne povzdignili svoje besede ter opozorili vseh, naj pogasijo spore, poravnajo prepire in naj upostavijo oni pravi mir, ki naj bi zagotovil pravice vere, narodov, posameznih državljanov s tem, da bi jih, kot je potrebno, javno in odkrito pripoznal.«

Toda sv. oče ne želi samo miru, ampak je pokazal človeštvu tudi sredstva v doseg tega tako vzvišenega cilja. Pravi namreč: »Treba je predvsem prenoviti duhove, zatreti strasti, pomiriti sovraštva, udejstviti načela pravičnosti, doseči bolj pravično razdelitev bogastva, gojiti medsebojno ljubezen, izpodbijati k čednosti. V doseg tega vzvišenega namena je gotovo ni boljše pomoči kot ona, ki jo nudi katoliška vera. Božji nauk uči, da so si ljudje bratje med seboj in da tvorijo isto družino, ki ima Boga za Očeta, Kristusa za Zveličarja, ki res pozivlja s svojo nebeško milostjo, ki ima svoj večni dom v nebesih. Če bi živeli ljudje v resnici po teh naukih, potem bi ne težile ne javnega in ne zasebnega življenja ne vojne ne spori ne nemiri ne kršitve državljskih in verskih svobod, temveč vendar mir, temelječ na pravičnosti, bi napolnili razum in srea in pot v doseg vedno večjega blagostanja bi bila odprta.«

Sv. oče poudarja, da je to delo nedvomno težko, toda nujno, in da zato, ker je nujno, ne smemo oklevati, ampak delati, da vse to izvedemo. Za pomoč pa, da se

moramo obrniti k nebeskemu Očetu, tako kot so delali v vseh stiskah naši pradedje. Nato poziva sv. oče škofo, naj napovedo v ta namen javne molitve in naj povabijo k tem molitvam vernike, ki naj izprosijo od Boga miru in složnosti med narodi in ki naj organizirajo nekako sveto vojsko za odstranitev nasprotstev, ki prinašajo toliko gorja človeškemu sožitju.

H koncu poziva sv. oče vernike, naj se posebno noč pred praznikom brezmadežnega spočetja združijo s Kristusovim namestnikom, priporočijo Mariji brezmadežno spočeti ter prosijo Očeta usmiljenja, da bi po pomiritvi sovraštva in po pravični ureditvi vseh zadev zasijal vendar končno popoln mir nad vsakim narodom. Isto naj storijo med devetdnevno k božičnim praznikom. Ravno tako naj ne pozabijo verniki prositi novoro-

jenega Zveličarja in njegove nebeške Matere, da bi katoliška vera, ki je najbolj varen temelj človeškega in družabnega sožitja, uživala med vsemi narodi prostost, ki ji gre, in da bi vsi tisti, ki zaradi pravice preganjanje trpe, bili deležni nebeške tolažbe ter dosegli izpolnitev svojih gorečih želja.

To je v glavnih potezah vsebina papeževih okrožnic, ki dokazuje, kako si sv. oče na vse načine prizadeva, da bi ne prišlo do tretje svetovne vojne. Ali si bodo vzeli narodi in njihovi predstavniki besede poglavarja največje duhovne velesile k srcu ter uredili na miren način svoje spore, ali pa bodo drveli v novo vojno ter s tem v lastno pogubo? Mi tega ne vemo. Mi vemo samo to, da so časi skrajno resni in da imamo dovolj vzroka, da si vzamemo besede sv. očeta k srcu in da molimo tudi za mir.

SVETO LETO

Še par nedelj nas loči od zaključka tega svetega leta. Zadnje adventno nedeljo, na božični predpraznik, bo sv. oče zaprl sv. vrata za novih 25 let. Istočasno pa se bo vir svetoletnih odpustkov odprl za vernike vsega ostalega sveta.

Vendar je prihajalo tudi zadnje tedne mnogo romarjev še v Rim, ki so pri skupnih sprejemih napolnjevali baziliko sv. Petra in pozdravljali vrhovnega poglavarja sv. cerkve. Prevladovali so te dni med njimi vojaki vseh vrst iz Italije, od pešcev tja do letalcev. Kot romarji so se pojavili tudi uradniki raznih ministrstev v Rimu in osebje raznih finančnih zavodov.

Med svetoletne pobožnosti je sv. oče uvrstil letos tudi polnočno sv. mašo, ki jo je sam daroval v noči med 7. in 8. novembrom in je dovolil, da so tudi župniki v Italiji smeli takrat maševati, a samo za moške. V Gorici je bila tisto noč sv. maša v stolnici in udeležba mož je bila kar obilna.

KULTURA

Jerko Geržinčič: „MIKLAVŽ PRIHAJA“ (5. dec. 1950)

Malo je pomembnih slovenskih kulturnih dogodkov v Trstu, ki razgibljejo slovensko javnost. Eden izmed takih pa je bila brez dvoma opereta »Miklavž prihaja«. Opereta sama je v Sloveniji že dobro znana, saj je doživela že več lepih vpriizritev. Prijetna melodija, ubrana v razpoloženje dveh glavnih scen: nebesa in pekel, prevzame poslušalca že takoj v začetku. Samospevi, dvospevi in zbori dopolnjujejo polnost harmonije. Motivi so blizu otroški duši, vendar glasbeho in besedno tako dovršeni, da nudijo prijeten užitek tudi odraslemu.

Vpriizritev dela je bila poverjena Dragu Petkovsku. Če bi vsakdo vedel, s kakšnimi težavami se je moral režiser boriti že pri vajah in potem v dvorani sami z negledališkim odrom, potem bi to delo občudoval. Z veliko spretnostjo se je režiser ognil vsemu, kar bi v tem prostoru motilo predstavo. Postavil je pred nas brez dvoma tako dovršeno opereto, da se je ne bi sramovalo niti poklicno gledališče. Z arhitektom ing. S. Kregarjem, ki je zamislil sceno, je razporedil nastopajoče tako, da je izpolnil prostor. Oder je razdelil v dva

dela, in dal prostor v spodnjem delu predvsem za rajanje angelcev in ples parkljev, kar je naštudirala prof. Krasulja Suhadolčeva. Gospa je to delo s plesalci, ki niso bili še nikdar pred tako nalogo, tako lepo in skladno s sceno razgibala in izpeljala, da ji gre vse priznanje. Tudi zbor šentjakobske osnovne šole je prof. Marica Zupančičeva tako lepo izvežbala, da ni bilo nikjer nobene šibke točke, ampak nasprotno zelo siguren nastop. Orkester in pevci so verno sledili roki znanega glasbenega mojstra prof. Karla Sancina. Tudi uspeh njegovega dela je sad zmožnosti in umetniške zrelosti. Med posameznimi vlogami je treba občudovati mirno dostojanstvenost in zadržanost sv. Miklavža, ki bi mu težko našli primere. V maski, mimiki in vsem pojavu je bil čudovito dovršeno izoblikovan sv. Peter Vilka Čekute. Prese nečal je Kodrček Marice Hrvačine. Njeno petje, njen siguren nastop, njen ples, vse to da slutiti, da je mlada igralka zelo nadarjena in bo morda še večje uspehe doživela. Tudi parkeljčka Skratulin in Kosmatin, ki sta ju pela Marinka Teuerschuhova in Breda Bekarjeva, sta bila v pet

ju in v nastopu zelo prijetna in izdelana; svoji vlogi sta rešila tako dovršeno, da sta žela za to veliko priznanje. V ostalih vlogah so nastopili še: *Drago Petkovšek* kot Krišpin, *Stanko Žitko* kot Gerard, in *Marijan Kos* kot Lucifer. Vsi so rešili svoje vloge zelo dobro. Preko tega okvira pa je stopil še prof. Kos, ki je odpel in zaigral vlogo Lucifierja s tisto odrsko tehniko in opernim spevom kot ga ima lahko le operni pevec. S svojim bogatim in blagorazvočnim glasom je v trenutku osvobodil dvorano, posebno pri drugi predstavi. Postavil pa je tudi v maski lik gledališkega Lucifierja.

Tako pomeni celotna predstava velik kulturni dogodek za tržaške Slovence in kamen, na katerem bo rasla nadaljnja stavba slovenske gledališke kulture na tem koščku Slovenije.

Za to doživetje in za ta umetniški užitek in otroško veselje se tržaški Slovenci zahvaljujemo Slovenskemu odru za to delo, dajemo priznanje slovenski šoli pri Sv. Jakobu, režiserju, dirigentu in še vsem, ki so pri izvedbi pomagali. Zahvala pa tudi Zvezniški vojaški upravi, da je končno dala tudi Slovincem v Trstu možnost kulturnega dela.

Prireditvev „Krožka slovenskih srednješolcev“ v „Domu Brezmadežne“

V petek dne 8. decembra, na praznik Brezmadežne, nas je iznenadil naš srednješolski fantovski krožek z lepo uspelo prireditvijo trodejanke »Zmagala si«, katera je bila v izmenjenosti prevedena iz francosčine. Svov igre je zelo aktualna in se dogaja v Parizu v hiši nekega višjega predstavnika neke francoske stranke. V igri se prepleta zlo s dobrim, dobro tudi slednjič zmaga.

Fantje so nam v celoti podali svoje vloge prav dobro. Videlo se je, da imajo precej smisla za oder, dasi ravno so gotovo še začetniki. Najbolj doživeto je bila podana vloga

profesorja, pa tudi vlogi sina in služabnika Jožeta, sti bili kar dobri. No, pa tudi drugi so se dobro odrezali, dasiravno niso mogli priti tako do izraza, ker so imeli manjše vloge. Posrečena je bila tudi izbira igralcev za posamezne vloge, za kar gre posebna pohvala gospodu režiserju.

Škoda le, da igralcev ni bilo mnogo, čeprav dobro maskirani, kar je nekoliko kvarilo celotno podajanje.

Od vas pa, dragi dijaki, pričakujemo še veliko in tudi upamo, da ne mislite zaspati na lavirah ter nas tako razočarati.

GOSPODARSTVO

Špekulanti na delu

Če je kakšna kriza, če so kje težave, se takoj pojavijo različni začetki, špekulanti, ki hočejo te težave izrabiti sebi v korist. Vedo, da vojna mnogo rabi in uniči, da v vojni blago postane bolj redko, da se s skrivanjem blaga lahko mnogo zasluži. Špekulanti pa so majhni, ki špekulirajo z 10 kg mila ali sladkorja; poleg tega pa so tudi veliki, ki špekulirajo z velikanskimi zalogami čevljev, usnja, tekstila, kovin in vsega mogočega.

Ni vedno lahko začrtati mejo med špekulantom in previdnim gospodarjem. Tako je Švica v zadnjih letih uvozila neprimerno več življenjskih potrebščin, kot jih redno potrebuje. Švicarska vlada je celo nasvetovala svojim državljanom, naj si nakupijo za svoje gospodinjstvo čim višje zaloge sladkorja, masti, riža, moke in vsega drugega. — To ni špekulacija, to ni špekulacija, ker Švica misli pač ohraniti svojo nevtralnost in ne bi bilo izključeno, da bi bila odrezana od rednih virov življenjskih

potrebščin. — Špekulancstvo pa bi bilo, če bi Švica nakopičila mnogo življenjskih potrebščin in drugega blaga, da bi ga potem drago prodala potrebnim sosedom. — Švice ne bomo proglasili za špekulantko, temveč za previdno gospodarico, pravo mater svojih državljanov.

Italijanski sir

2.300.000 q sira so napravile lanske leto italijanske sirarne. Ker razbimo za q sira približno 9 q mleka, je italijansko sirarstvo porabilo l. 1949. nad 20 milijonov q mleka. Kvintal mleka je nekaj manj kot hl, ker 100 litrov mleka tehtata navadno 103 kg.

V isti dobi je bilo izvoženih 131.000 q sira ali 6% celotne proizvodnje. Po Marshallovem načrtu bi morala Italija l. 1952. proizvesti v celoti 2.650.000 q sira in bi se morala do takrat proizvodnja dvigniti še za nadaljnjih 14%, kar se bo najbrže tudi zgodilo, saj je italijanska živinoreja in s tem tudi mlekarstvo v stalnem porastu.

DOPISI

Nova maša v Dolini

Kakor smo prosili vsemogočnega Boga, tako se je zgodilo. Nova maša častitega g. Lovriha je bila praznik kot jih Dolina ne pomeni. Dobri Bog je do vrha napolnil decemberski dan s soncem in pomladno toploto. Duhovna korist tega praznika je sicer skrita človeškim očem, a dolge vrste pri obhajilni mizi tudi veliko povedo. Tam pred desetimi leti bi sicer podobni praznik lepše uspel in bi bilo še več koristnega sodelovanja. Vojška je premnoge strla in tako take praznike sicer opazujejo, se jih tudi veselijo, a ne — sodelujejo. Prav za-

to je še bolj poudarka vredno, da je kljub povojni zmešujavi ta neš po obsegu izredno velik praznik krasno uspel.

Ko smo v nedeljo 3. dec. popoldne pričakovali novomašnika, tedaj si dobil vtis nekdanjih velikih krščanskih časov, ko so pri farnih procesijah vsi sodelovali, ki so zapisani v krstnih knjigah. Tam v sivi davnini pred 85. leti je bil tak zadnji srečni dan za dolinsko župnijo. Tedaj je sprejela zadnjega novomašnika — domačina. — Vsa vas se je udeležila novomašnikovega sprejema. Ko je

zgrajena. Pisatelj je že med vojno končal tudi drugi in tretji del obširne stvaritve, tako da je delo prav za prav veličastna trilogija goriške zemlje in ljudi.

In končno tretja knjiga »ZGODOVINA GORIŠKE NADŠKOFIJE«. Izdana za 200 letnico obstoja naše škofije. Knjiga obsega štiri članke. Dr. R. Klinec je lepo in z zgodovinskimi viri podprto opisal usodo oglejskega patriarhata na slovenski zemlji in potem ustanovitve in razvoju nadškofije od l. 1751 dalje. Stanek Stanič je orisal delo goriškega

nadškofa Andreja Gollmayra, ki je prepeljal versko življenje na Goriškem iz mrzlega, duhamornega jantzenizma v veselje in čisto primeren krščanstvo. Msgr. Al. Novak obravnava življenje bogoslovnega profesorja dr. J. Hrasta, dr. A. Kacin pa velikega škofa dr. A. Mahniča. V knjigi so slike vseh goriških nadškofov.

Letošnje mohorjeve so vsega priporočila vredne in prepričani smo, da bodo vsi goriški in tržaški Slovenci radi segli po njih

novomašnik stopal v svojo domačo cerkev, smo vsi peli zahvalno pesem, zahvalo Bogu, ki je izbral tudi iz naših vasi enega za sveto duhovniško službo. Po blagoslovu smo ga spremljali proti rojstni hiši. »Oj, hišica očetova, Bog živi te! Vsa si v zelenu, vsa si v luči! Tako sprejema krščanska hiša sina — novomašnika. Tisti večer smo se še enkrat zbrali v veliki vaški dvorani in priredili g. novomašniku prav prijetno akademijo. Vse je sodelovalo. Glavno vlogo so imeli odlični mačkoljanski pevci, ki so nam zapeli celo vrsto lepih narodnih pesmi. Tudi mali dolinski »pevci« so doživeli izredno odobravanje. Najbolj junaško so zapeli veselo prigodnico »Sto let«.

8. decembra, nova maša. Začelo se je pri rojstni hiši ob desetih popoldne in konec je bil tam ob enih popoldne. Tako smo naredili kar cele tri ure. Pa kdo gleda na ure, ko sije toplo sonce in se obhaja nova maša! Novomašni govornik, č. g. župnik Malalan, je govoril kot bi rožice sadil. Cerkev je bila polna kot v zadnjem desetletju gotovo nikoli ne. Na vsej množici je sijalo najbolj slovesno razpoloženje. Po popoldanskem blagoslovu je prišel g. novomašnik med dolinsko mladino, po domače pravimo med bube. Vsakega mu šolarju je dal malega Miklavža, ki je letos po veliki nerodnosti 5. dec. pozabil na Dolino.

G. novomašnik ostane med nami do februarja. Želimo mu, da bi se lepo počutil med nami, da bi slišal v tem času veliko naših lepih pesmi in predvsem, da bi s svojo prisotnostjo storil veliko dobrega za duše svojih rojakov.

Devica Marija v Dolu

Na prekrasni dan Brezmadežne je bilo na Krasu kar pomladansko živo. Zlasti v Dolu, kjer imamo v »cerkvi« milostni kip fatimske Kraljice, se je pri popoldanskem pobožnosti zbralo mnogo Kraševcev — eni so ugotavljali, da je že skoraj kot nekoč ob kvartirici na Gradu —. Posebnost letošnjega praznovanja Brezmadežne je bila, da so po slovesnem blagoslovu cerkveni pevski zbori iz Doherdoba, Vrha sv. Mihaela, Jamelj in Dola Mariji v čast priredili kar pravi koncert; zbor za zborom je prav lepo izvajal svoje pesmi. Upamo, da je tudi Mati božja bila vesela tega daru naših kraških pevcev, ki se kljub trdemu življenju pohvalno trudijo za božjo in njeno čast.

Bazovica

V kratkem času smo imeli dve zelo uspeli prireditvi. Zadnjo nedeljo v novembru so nam igralci pokazali res lepo veselo igro: Namišljeni bolnik. Igra je precej zahtevala, vendar so jo igralci zelo dobro podali. Slikovite rokoko obleke so gledalce še bolj prestavile v stare francoske čase.

p. f.

Šahovski umetnik

Nekega poletnega večera je sedel mlad Francoz v londonski gostilni »Pri kroni« ter gledal z drugimi razdovedneži dva gospoda, ki sta igrala šah in sicer za 10 funtov sterlingov. Eden izmed igralcev se je znašel skoraj pri kraju in si ni znal več pomagati, zato je jezno in z nasmehom dejal: »Kdo si upa kupiti mojo igro?«

»Koliko zahtevate?«, je vprašal nekdo izmed gledalcev.

»Jaz vam dam 10 funtov, a Vi samo 10 šilingov.

»To je preveč, saj je vaša igra skoraj nemogoče prav končati!«

»Tudi jaz vem, toda Vi kot dober igralec lahko daste 10 šilingov in si s tem morda prislужite 20 funtov.«

»Položaj vaše igre je tak, da ne dam niti 2 šilinga.«

»To je premalo, dragi prijatelj.«

»Jaz vam dam 3 šilinge«, se oglasi

mladi Francoz.

»Vi niste Anglež?«, vpraša igralec.

»Ne, Francoz sem.«

»Dajte 5 šilingov.«

»Rad bi dal, toda ravnokar sem plačal krčmarju in ostali so mi samo 3 šilingi.«

»Torej je ta igra za Vas nekaka brezupna špekulacija.«

»Skoraj bo kaj takega.«

»Torej dajte 3 šilinge.«

Francoz je dal zadnje 3 šilinge, dobil za to 10 funtov od igralca za skoraj zaigrano igro ter sedel na njegovo mesto. Kmalu se je izkazalo, da je, čeprav mlad, sijajen igralec. Igro je dobro končal ter prejel tudi od nasprotnika 10 funtov.

»Izborna igra, so vzkliknili trije ali štirje gledalci, ki so bili kot priče navzoči. Tisti, ki je izgubil igro — gospod v starejših letih — se je obr-

nil do svojega novega nasprotnika, mladega Francoza, z besedami:

»Nisem verjel, da boste Vi dobili to igro, ki jo je štel moj prejšnji drug za zgubljeno. Vsa čast Vašemu talentu.«

»Tudi Vi igrate izborna,« odvrne vljudno mladi fant.

»Moje ime je John Wilmot. Rad bi se z Vami seznanil.«

»Moje ime je Franc Danican, imenujem se pa tudi Filidor z umetniškim imenom, sem namreč glasbenik. Slavni dirigent Campra je bil moj učitelj v glasbi in šahu, toda prišla sva navzkriž, ker sem ga premagal.«

»V čem, v glasbi?«

»Ne, v šahu.«

John Wilmot je smehljaje vzel to na znanje ter vprašal mladeniča, čemu je prišel v London.

»Hočem poiskusi srečo. Ker znam apleško, nameravam za londonska gledališča komponirati komične opere. V Parizu s to rečjo nisem imel sreče.«

»Imate morda že kaj upanja na

uspeh tu v Londonu?«

»Nič, še slabše je kot v Parizu.«

»No mladi prijatelj, le pogum! Vsak začetek je težak. Eno prednost pa imate tu v Londonu, in sicer to, da ste izborni šahist. S tem si lahko več prislужite kot z glasbo. Posebno še, če boste zmožni pokazati kaj posebnega, česar tukajšnji igralci še niso videli.«

»Upam, da sem zmožen.«

»Kaj mislite s tem?«

»Ste že kdaj videli hitro igro v šahu z zavezanimi očmi?«

»O da! Nekoč je igral neki mojster, ne da bi pogledal na šahovnico, proti nekemu šahovskemu matadorju.«

»In je dobil igro?«

»Ne podlegel je.«

»Torej vam povem, da sem pred nekaj meseci igral v pariški kavarni »Procope« z zavezanimi očmi istočasno tri igre proti trem imenitnim šahistom.«

»In ste jih gotovo izgubili?«

»Nikakor, vse tri sem dobil.«

»Nemogoče!«

»Lahko mi verjamete, da je resnica, dragi prijatelj.«

»Le kako morate držati v spominu potek treh iger? Dokler ne vidim, ne verujem.«

»Z veseljem sem vam pripravljen to dokazati.«

»Dobro, ravno je čas za čaj; izvolite z menoj na moj dom; stanujem tu v bližini.«

»Res ste prijazni; seveda hvaležno sprejemam vabilo.«

»Po čaju bova takoj napravila poiskus.«

»Kje pa so drugi igralci?«

»So igralke; namreč moja žena Susan in hčeri Beti in Jeni, vse tri dobro izsolane v šahu. Jaz in moje hčerke bomo igrali proti vam; moja žena pa bo napovedala naše poteze in po Vaših navodilih delala vaše. Če bo šlo v redu, se bova potem pomenila o trgovskih zadevah.«

Oba sta zapustila gostilno. Čez nekaj minut je bil mladi Francoz v krasnem stanovanju predstavljen

Če bi igralci nekateri mesta še bolj izdelali, bi jo lahko pokazali na vsakem odru.

Še večje doživetje za Bazovico je bil Miklavžev večer. Šolska mladina in pevci so pripravili spevoigro: Miklavž prihaja — isto ki jo je Slovenski oder vprizoril v Trstu v ljudskem domu. Mirno se lahko trdi, da takega miklavževanja v Bazovici še ni bilo. Otroci in pevci so pokazali veliko postrtovalnosti pri vajah, zato so pa tudi želi velik uspeh. Doigo časa bodo ostali v spominu lepi prizori iz spevoigre zlasti rajanje angelov in petje hudičev. Zaradi miklavževanja v Trstu je naša prireditelj ostala bolj v ozadju, a gotovo posmeni za Bazovico velik dogodek. Res smo lahko hvaležni vsem, ki so spevoigro pripravili.

Smem vam pa zaupati, da so igralci že zopet na dlu. Na Silvestrovo bodo vprizorili igro, ki kaže, kako zna biti človeško srce večkrat sebično in krivično. Vse je povedano v stavku, ki ga izreče mati, ki preganja uboga dekleta: »Saj se mi reva smili, toda jaz moram skrbeti najprej za svojega otroka.«

Če ne boste imeli kam iti, pridite v Bazovico na silvestrovanje!

Pevma

Večkrat grem iz mesta v Pevmo in na Oslavje. Marsikaj slišim in vidim. Pevmčane je neprijetno zadelo povišanje voznine, pri avtopodjetju Ribič, iz Gorice v Pevmo in nasprotno od 15 na 25 lir. Skok navzgor je odločno prevelik. Tudi če primerjamo ceno z drugimi postajami iste proge, pridemo do istega zaključka, da je povišek previsok. In cesta do Pevme ni menda slabša kot drugod.

Podgora

Naši doraščajoči otroci, ki v Marijinem vrtcu zaslužijo naslov »Marijina mladina«, so se z lepo udeležbo v cerkvi ter s sodelovanjem pri pevskih vajah njihovega zborčka in še na druge načine lepo pripravljali na novo Marijino slavnost na 1. novembra. Kako smo radi poslušali njihovo petje in izredno, skupno deklamacijo, ko je Marijin oltar kar žarel s presnovljeno, blistečo krono in drugimi lepotami. Marsikomu so tedaj od ginjačnosti solze zalile oči... saj so mnogi sodelovali za to krono in imeli ljubeče in skrbno srce ob zbranih otrocih.

Marijin vrtec je bil na novo ustanovljen na lansko Brezmadežno spočetje in kar poživljajoče je bilo, da je Vrtec letos, na isti lepi Marijin praznik še narastel in ne opešal! —

Pa še nekaj nam je vsem v zelo prijetnem spominu: Sveti Miklavž, seveda! Kako lepo in kar presenetljivo je bilo oni tork zvečer. Zares, prav častitljivega in imenitnega Miklavža smo dočakali v župnijski dvorani.

Tu je zopet prav iznajdljivo delovala Marijina mladina. Nasmejala smo se ob deklamacijah. Zelo pa smo prisluhnili, ko nas je pridni zborček kar iznenadil s tremi izrednimi pesmicami. Ah, prav je, da ta mladina sv. Miklavž ne pozabi! In res je ni pozabil. — Obstali smo ob razvoju sporeda: saj prisostvujemo kar celi igrici! Da, to vam ni bilo samo kakšen običajen Miklavžev prihod, kot je to na mnogih krajih. Podučna in vesela otroška igrica je bila: »Miklavža čakamo«. Doživljali smo, kako je sveti Miklavž prinesel z angelčki, s presnetim parkljem seveda in z darovi in nauki ter z našim stopom kar mnogo, mnogo vsej našbilo, polni dvorani. Pa ni bilo ne vsbil, ne propagande in vendar... Prijeten in kar nenavaden pa je bil konec predstave, ko so vsi zbrani otroški igralci, na Miklavžovo izpodbugo, izrazili svoj gnev in obsodbo nad satanom in rekli: »Mi moliti znamo in pridni bodemo, — a satan gre naj se solit in v peklenški ogenj se »moditi!«. Tu je sv. Miklavž zares pokazal svojo svetniško, nebesčansko moč: ob bobnenju in silnem poku se satan prekopiti kar z nogami v zrak in se premagani in nagani vrne in spobere proč! — Bog daj, da bi bilo to tudi v resnici tako! Potem bi nam ostalo marsikatero živo upanje in uspehov polno pričakovanje za bodočnost!

Štandrež

Pravoverni sveti Miklavž je letos zopet obiskal naše otroke. Dogovoril se je z veroučiteljima, katera sta mu pripravila v šolskih prostorih prav lep sprejem. Na predvečer njegovega godu so naši otroci nestrpnost čakali pred šolskimi vrati že uro pred našim povedanim prihodom, da bi zasedli prostor in lepše videli ves potek Miklavževga obiska. Sv. Miklavž je zasedel v vsem svojem sijaju in v spremstvu svoje nebeske ter peklenške družbe določen prostor pod škrlatnim baldahinom, medtem ko so mu naši pridni otroci odpeli po zdravno pesem. Svetnik je nato naš govoril vse mnogoštevilne otroke in ljudi, ki so polnili prostor tako, da jih je bilo lepo videti. Sveti Miklavž se je pokazal ginjačnega ob tako lepem sprejemu in ob tako lepem številu častilcev. Pohvalil je našo vas in izrazil željo, da bi mu tudi v bodoče ostali zvesti. Nagovoru je sledilo izpraševanje otrok o verskih in šolskih stvareh. Pa tudi nekaj našbožnega in narodnega petja je hotel slišati, kateremu je sledilo razdeljevanje obilice daril. Vse je poteklo v splošnem zadovoljstvu. Le »šetka Seča«, se jezi na naša vatikanska glasnika (veroučitelja), ki po njenem pisanjem ne zamudita nobene prilike, da bi vnašala razdor med naše ljudstvo in ga hujskala proti svojemu lastnemu narodu.

najbolje; zmagovalec jo je zaradi tega pohvalil. »Zaman,« je ta dejala, »Vi ste mojster v šahu in ne morem se z Vami boriti.« »Če hočete Vam bom lahko v bližnjih dneh dal nekaj navodil, da se boste lahko v šahu še bolj izpopolnili.« »To bi bilo od Vas zelo ljubeznivo, toda želela bi nekaj drugega.« »Kaj bi bilo to? Prav rad bom storil, če bo v mojih močeh.« »Sem glasbeno nekoliko nadarjena. Tu je klavir; Vi ste glasbenik, lahko bova skupaj igrala.« »Z veseljem!« Že sta hotela k klavirju, toda oče Wilmot je odločil: »Najprej šahovska zadeva, potem razvedrilo.« Glasbenik je pristopil k gospodariju. »V Londonu imamo znamenit šahovski klub,« pravi Wilmot, »jaz Vas bom vpeljal, sem namreč že večkrat tam igral. Tam gre za več

NOVICE

Jubilej

Dobro znani kapucin o. Fidelis Kraner praznuje 21. decembra deseto obletnico svojega mašništva. Nesumornemu in delavnemu o. Fidelisu naše najiskrenejše čestitke!

Božično romanje na Tržaškem

Že pet let prirejajo slovenski kateheti na dan Nedolžnih otrok 28. dec. božično romanje s svojimi učenci. Glavna točka je obisk jaslje po velikih mestnih cerkvah. Nekatere skupine so imele v prejšnjih letih svojo skupno mašo in potem veselo po mestu od jaslje do jaslje. — Tudi letos se bo vršilo tako veselo romanje in sicer na tradicionalni dan 28. decembra. Vabimo prav vse pridne šolarje, da pod vodstvom svojih gg. katehetov obiščejo najlepše jaslje po mestu. Ob treh popoldne bomo imeli na Montuzzi skupni sv. blagoslov in nato bo izredno lepa božična veselica v največji mestni dvorani. Kakor druga leta, naj zlasti v tem sv. letu božično romanje otrok prav lepo uspe!

Miklavževanja na Goriškem

Miklavževanje je star slovenski običaj, prenešen iz roda v rod v veselje naših najmlajših. Tudi letos nas je sv. Miklavž obiskal in tako izpolnil želje naših malih z lepimi darovi. V Podgori so imeli v ta namen prav lepo uspešno igrico, pa tudi v Štandrežu, v slov. Alojzijevišči in Širotišči je prišel kot običajno. Pa tudi druge slovenske vasi ni pozabil obiskati in tako izpolnil svoje starodavno poslanstvo.

Novi socijalni sklad v Londonu

V Londonu so osnovali naši emigranti pred časom socijalni sklad, imenovan »Socialni sklad 29. oktobra«, ki ima namen pomagati našim trpečim v taboriščih. Vodstvo sklada pošilja tako pakete kot denar v taborišča. V ta namen je bilo napravljeno že mnogo dobrega, za kar gre posebna pohvala našim fantom v Angliji, ki za ta sklad največ prispevajo.

Etna bruhla

Na pobožju ognjenika Etne na Siciliji se je ob silnem grmenju spet odprlo novo žrelo, iz katerega je ognjenik najprej bruhal kamenje, ki je padalo na sosednja polja in okoliške kraje. Za tem se je pa vlila iz žrela žareča lava, ki se vala s hitrostjo 100 metrov na uro po pobožju ognjenika in zelo ogroža bližnje vasi.

Prepoved izvoza živil iz Jugoslavije

Predsednik zveznega sveta za blagovni promet v Beogradu je te dni izdal odredbo o prepovedi izvoza osnovnih živil iz Jugoslavije. Po novi odredbi je do 1. julija 1951 prepovedano izvažati žito, meso, maščobe in podobna živila.

Užitnina na prašiče

Oblasti so določile, da mora plačati kmet, ki zakolje prašiča za lastno uporabo, 250 lir užitnine na prašiča. Seveda to velja samo za zakoljenega prašiča na družino.

Nova tovarna igel v Kobaridu

V začetku januarja 1951 bo začela obratovati v Kobaridu nova tovarna igel, katera bo edina te vrste v Jugoslaviji. Potrebne stroje dobijo iz Italije. V ta namen preurejajo neko bivšo italijansko vojašnico.

Prihodnja štev. »Katoliškega glasa« izide na 8. straneh in bo stala 30 lir.

Katekizem

za japonske slepce

Miss Caulfield, znana slepa Američanka, je izdala nedavno katekizem v brajlovi pisavi za japonske slepce. S pomočjo tega katekizma se pripravlja že 18 slepih japonskih študentov na sprejem sv. krsta. Miss Caulfield, ki je diplomirala na vseučilišču v Columbiju in ki si je izbrala Japonsko kot kraj svojega delovanja, se je začela učiti japonskega jezika že takrat, ko je poučevala v New Yorku japonske dijake v angleščini. Pozneje se je podala na Japonsko, kjer je ostala do zadnje vojne in kamor se je po vojni zopet vrnila, da bi posvetila svoje delo slepim študentom. Pridobila je neko kongregacijo domačih sester, da so odprle šolo za slepce; društvo kat. japonskih žena pa je zbralo potrebne fondе za izdajo katekizma za slepce. In tako se danes ti slepci pripravljajo na krst po zaslugi nje, ki jo imenujejo v Tokiu »apostola slepcev«.

Odgovorni urednik: Stanko Stančič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Danes ob 8h zvečer na Placuti prosvetni večer posvečen lepotam naše domovine.

Še o proslavi na Dunaju

Že v naši zadnji številki smo poročali o odkritju spominske plošče Prešernu po dunajskem županu. Danes Vam pa prinesemo še napis na plošči v nemščini: »Ein Vorbild den Völkern: Hier schlossen Freundschaft fürs Leben Franz Prešeren, der slowenische Dichterstern, und Anastasius Grün, der österreichische Freiheitssänger«. Ploščo je prevzela po svojem županu v varstvo dunajska občina.

Obsodbe v praškem procesu

V zloglasnem praškem procesu, o katerem smo zadnjič bolj obširno poročali, so padle naslednje obsodbe:

Pomožni škof Žela je bil obsodjen na 25 let ječe, benediktinski opat Opašek na dosmrtno ječo, ostali obsojenci pa na ječo od 20 do 25 let.

Tako je končal proces, ki je ponovno dokazal, kaj imajo pričakovati ljudje in še posebej katoliška cerkev, če bi komunistična pravica in njene metode zavladele tudi drugod po svetu.

Kat. kulturni odnosi s Finsko

V mestu Helsinki na Finskem so otvorili 15. nov. kulturni zavod »Studium catholicum«, ki ga vodijo dominikanci in ki ima namen gojiti kulturne odnose med Finsko in med kat. deželami ter širiti poznanje moderne katoliške kulture med Fini, z druge strani pa študirati katoliško tradicijo Finske ter njen odnos h kršč. civilizaciji. Vodja novega zavoda je dominikanec Andrej Bonduelle, ki je pričel zadnje dni celo vrsto konferenc o moderni kat. literaturi.

Povečanje kat. duhovnikov v Zapadni Nemčiji

V Zapadni Nemčiji se obeta veliko povečanje kat. svetnih duhovnikov. Število duhovniških aspirantov je namreč letos veliko večje kot prejšnja leta. Na bogoslovnih fakultetah Zapadne Nemčije je vpisanih letos 2026 dijakov.

LUPŠE IVAN
TRGOVINA »PRISONCU«
Manufaktura - Galanterija
in vse vrste PERILA
TRST
Via Coronco - Via Rismondo št. 1
Nasproti SODNE PALACE

trem damam in pogoščen kot že dolgo ne. »S kakšnim poslom pa se bavite, če smem vprašati?« je dejal začuden nad bogato hišno opremo. »Živim od svojih dohodkov, kupujem in prodajam namreč zemljišča ter se bavim s športnimi zadevami; gotovo veste, da imajo Angleži navado postaviti pri igrah, in če znate res dobro igrati šah z zavezanimi očmi, bova lahko veliko zaslužila.« »To mi bo gotovo v veliko veselje,« je odvrnil mladenič. Po čajanki so si prinesli dve šahovnici, tretjo pa so si izposodili pri sosedovih. Filidorju so s svileni ruto zavezali oči, on pa je še okrenil stol, tako da je kazal mizi s šahovnicami hrbet. Gospa Suzana je razločeno napovedovala poteze svojega moža in obeh hčera, ter je po navodilih prekladala Francozove figure. Igra ni trajala niti eno uro in vsi so bili premagani, najprej Beti, nato oče in nazadnje Jeni, ki je igrala

like vsote in upam z Vašo pomočjo, z Vašo slepo igro, doseči uspeh; dobiček bova delila na polovico.« »Z največjim veseljem, hvala Vam za zaupanje.« »Glejte, da se boste potrudili; za nasprotnike boste imeli izvrstne igralce.« »Napravil bom, kar bom mogel.« Podala sta si roke. »Dobro,« je dejal Wilmot, »sedaj pa lahko igrate klavir z našo Jeni kolikor hočete.« Najprej je igral na klavir Filidor sam, za njim Jeni sama; potem pa sta igrala skupaj štirinajst. Bil je res zabaven večer. Dva dni nato sta oba družabnika stopila v elegantno sobo šahovskega kluba na St. Jamesovi cesti. Wilmot je najprej predstavil Filidorja članom, nakar je ta igral z dvema najboljšima igralcema in ju z lahkoto premagal. Tedaj pa se je dvignil Wilmot: »Dragi gospodje, ta mladenič je zmogel čudovitih reči; upa si igrati s tremi igralci naenkrat slepo igro.«

»Si morajo tudi nasprotniki zvečati oči?« so vprašali poslušalci. »Nikakor, šest nezavezanih oči premaga z dvema zvezanimi.« »Nemogoče!« »In vendar je tako kot pravim; hočete staviti?« »Koliko?« »Petdeset funtov proti enaki vsoti.« »Velja!« »Dragi prijatelj, sprejmete še druge stave?« In vedno novi so se priglašali: »Jaz stavim za 20, jaz za 30, 50, 100 funtov!« Wilmot je vse stave točno zapisal in kmalu se je pričela tekma. Z zavezanimi očmi, s hrbtom obrnjenim proti mizi, je igral mladi Francoz in z lahkoto premagal nasprotnike ter tako rešil svojo čast. Vsi so zahtevali ponovno igro. Petsto funtov je znašal dobiček, ki sta si ga prijatelja razdelila. »Pred nekaj dnevi sem skoraj obupal, ko sem iskal kakega učenca za klavir; kako težko se je služil vsak

danji kruh,« je govoril mladi mož. »sedaj pa vidim, da sem našel srečo.« »Še večje vsote bova spravila,« mu je dejal Wilmot, »jaz imam za to potreben kapital, Vi se le potrudite v igri.« Naslednjo sredo je prišlo v klub še do večjih stav; Francoz je nadaljeval igranje v ostalih londonskih klubih, in preden je bilo konec leta, se je čutil že precej bogatega. Igral je še po drugih mestih Anglije, posebno v Edinburgu in v Dublinu. Leta 1749 je izdal knjigo »Šahovska analiza«, ki je doživela precej izdaj. Naslednje leto se je napotil v Nemčijo; vrnil se je spet v Anglijo, se poročil z Jeni in z njo odšel v Francijo, kjer je komponiral komične opere z velikim uspehom; med glasbeniki je veljal in še velja za slavnega moža; še bolj pa je znan na šahovskem polju. Ko je izbruhnila francoska revolucija, se je umaknil pred njenimi strahotami v Anglijo, kjer je umrl 24. avgusta 1795. (Konec)